

UDRŽITELNÝ ZPŮSOB ŽIVOTA V SOUVISLOSTI S VĚKEM

Udržitelnost se stala klíčovou součástí každodenního života a ovlivňuje rozhodování jednotlivců, firem i vlád. Hlavní motivací k udržitelnému chování jsou osobní a společenské hodnoty, péče o zdraví, odpovědnost za životní prostředí a budoucí generace, stejně jako finanční úspory. (Gřundilová a kol., 2024)

Článek De Gregoria et al. (2025) ukazuje, že udržitelný životní styl ovlivňují tři hlavní faktory: osobní hodnoty a postoje, společenské vlivy a vnější podmínky. Lidé s ekologickým smýšlením mají větší motivaci jednat udržitelně, přičemž důležitou roli hraje i podpora ze strany rodiny, přátel a komunity.

Výzkum Martina & Chena (2016) zjišťoval, jak dospělí lidé vnímají bariéry k udržitelnému životu. Studie ukazuje, že osobní zájem a sociální prostředí hrají klíčovou roli při přijetí udržitelných návyků. Doporučení výzkumníků pro učitele je zaměřit se na změnu identity dospělých s podporou motivace směrem k udržitelnému chování.

Protože věk může hrát klíčovou roli ve formování hodnot, postojů a preferencí jednotlivců, věnujeme se v našem výzkumu analýze souvislostí mezi věkem a udržitelným chováním,

Metoda **logistické regrese** se využívá k **predikci pravděpodobnosti výskytu** určitého jevu, v našem případě jde o **Udržitelný způsob života**. Na základě vstupních dat (nezávislých proměnných věk, pohlaví a celkový skóre) se snažíme vytvořit model, který by předpověděl pravděpodobnost, s jakou daný respondent žije udržitelný způsob života.

Tato metoda umožňuje zjistit, do jaké míry regresory ovlivňují pravděpodobnost výskytu sledovaného jevu. Jejím cílem je analyzovat vztah mezi nezávislými vysvětlujícími proměnnými X a závislou vysvětlovanou proměnnou Y.

Data pro tento model jsme použili z datasetu vytvořeného v rámci projektu v předmětu Psychometrika 1 na katedře psychologie FF UP, jehož výsledkem byla Sebeuposuzovací škála udržitelného stylu života.

1) Nezávisle proměnné X

- Demografické proměnné: *Pohlaví* (muž / žena) a *Věk* respondenta
- Získaný hrubý skóre v *Sebeuposuzovací škále* udržitelného stylu života

2) Závislá proměnná Y

- *Minění respondenta* o jeho udržitelném stylu života

Odpověď na otázku: „*Myslíte si, že žijete udržitelným způsobem života?*“

ANO/NE – binární proměnná

Číselné výsledky jsou shrnuty níže v tabulkách, které jsou následně slovně popsány.

Tabulka 1: Testy efektů a Poměr šancí

Efekt	Úroveň	Poměr šancí	P – hodnota	Waldova statistika t
věk		0,8266	0,0000	59,8820
HS		1,0441	0,0015	10,0356
pohlaví	muž	1,0015	0,9955	0,0000

Tabulka 1 uvádí výsledky test všech efektů, který posuzuje, zda jsou nezávisle proměnné statisticky významné pro vysvětlení závislé proměnné.

P-hodnota ukazuje na signifikantní vliv věku na závisle proměnnou. Hodnoty *Waldova statistika* nám ukazuje, jak velký vliv mají jednotlivé regresory na závisle proměnnou. *Poměr šancí* udává, kolikrát větší šanci bude mít daný jedinec za každý 1 bod vysvětlující proměnné. Za každý další rok věku bude šance na udržitelný styl života jedince zhruba 0,8krát větší. To znamená, že s rostoucím věkem člověka bude šance na jeho udržitelný životní styl mírně klesat.

Následují tabulky 2 a 3, které ukazují, jak kvalitní predikci náš model přináší.

Tabulka 2: Statistika kvality predikce modelu

	Statistika kvality modelu
Cox-Snell R ²	0,2037
Nagelkerke R ²	0,2739

Cox-Snell R² měří, jak dobře logistický regresní model vysvětluje variabilitu dat, ale jeho maximální hodnota nikdy nedosáhne 1. Nagelkerke R² je upravená verze Cox-Snell R², která škáluje výsledek tak, aby mohl nabývat hodnot od 0 do 1, což usnadňuje interpretaci. Výsledky ukazují, že náš logistický regresní model vysvětluje přibližně **27% variability**.

Tabulka 3: Klasifikace případů (data)

	Poměr šancí: 18,241525		
	Log odds ratio: 2,903701		
	Předpověď: ANO	Předpověď: NE	Procenta správných
Pozorované: ANO	205	20	91,11
Pozorované: NE	59	105	64,02

Tabulka 3 ukazuje na poměr pozorovaných a predikovaných odpovědí. Náš model správně predikoval, že 205 lidí řeklo ANO a že 105 lidí řeklo NE.

Když náš model určitému respondentovi přisoudil ANO, tak má respondent ve skutečnosti *18krát větší pravděpodobnost, že řekne ANO (= žiju udržitelný způsob života)*.

Závěr

V tomto výzkumu jsme se zaměřili na analýzu udržitelného způsobu života v závislosti na věku a pohlaví respondentů. Použitou metodou byla logistická regrese, která umožňuje zjistit, jak nezávislé proměnné (věk, pohlaví a skóre v Sebeuposuzovací škále) ovlivňují pravděpodobnost udržitelného životního stylu. Závislou proměnnou bylo přesvědčení respondenta o jeho udržitelném životním stylu (ANO/NE). Na základě výsledků analýzy lze konstatovat, že **věk hraje důležitou roli v predikci pravděpodobnosti udržitelného životního stylu**. S rostoucím věkem se šance na udržitelný životní styl mírně snižuje. Pohlaví se však jako statisticky významný faktor neprojevovalo. Model jako takový vykazuje vysokou kvalitu predikce.

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=460>.

Zdroje:

De Gregorio, E., Carrus, G., Klöckner, C. A., Löfström, E., Similä, L., & Brenner-fliesser, M. (2025). Individual, collective and contextual dimensions of sustainable lifestyle change in daily life contexts: an integrated perspective. *Frontiers In Psychology*, 1-9. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1505676>

Gřundilová, B., Hlubková, S., Marková, V., Tomančáková, B., Valdmanová, S. (2024). *Sebeuposuzovací škála udržitelného stylu života*. Psychometrika 1. <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/pmlab/>

Martin, A.,R. & Chen, J.C. (2016). Barriers to sustainability in mature-age adult learners: working toward identity change. Online. *Environmental Education Research*. 2016, roč. 22, č. 6, s. 849-867. ISSN 1350-4622. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/13504622.2015.1075192>.